

Î N C H E I E R E

31 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Ion Druță
Tamara Chișca-Doneva

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de către Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cimpoș Gheorghe împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Comrat din 24 noiembrie 2016, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova și Cimpoș Gheorghii și menținută hotărârea Judecătoriei Comrat din 14 iunie 2016 prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La data de 29 octombrie 2015, Cimpoș Gheorghii a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 29 decembrie 2008 a fost recunoscut în calitate de învinuit în baza art. 164 alin. (2) lit. e), g) Cod Penal și i-a fost înaintată învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal.

Menționează că prin sentința Judecătoriei Comrat din 04 decembrie 2009 a fost achitat din cauza lipsei elementelor componenței de infracțiune în acțiune sale, iar prin decizia Curții de Apel Cahul din 16 martie 2011, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 30 octombrie 2012 a fost respins apelul declarat de Procurorul în Procuratura Găgăuziei și avocatul S. Covalenco în interesele inculpatului Chihailo Valerii și menținută sentința Judecătoriei Comrat din 04 decembrie 2009.

Indică reclamantul că potrivit conformitate cu cerințele art. 1398 alin. (1) CC RM, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat.

În conformitate cu art. 1405 alin. (1) CC RM, prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

Iar, conform art. 1422 alin. (1) CC RM, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Totodată, menționează că prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial, precum și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a declarației scrise de a nu părăsi localitatea - alineatele (2) și (3) art. 1422 CC RM.

La fel susține că în virtutea cerințelor art. 3 alin. (1) literele a) și b) Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, este reparabil prejudiciul moral cauzat persoanei fizice în urma aplicării ilegale a măsurii preventive sub formă de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală sau condamnării ilegale.

În context, relatează că în rezultatul urmăririi penale ilegale în privința dânsului, efectuării ilegale a percheziției și atragerii ilegale la răspundere penală, i-au fost cauzate suferințe morale considerabile.

Astfel, susține că statul, fiind în virtutea legii subiectul răspunderii, care repară prejudiciul moral, cauzat prin acțiuni ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii, care i-au încălcat în mod ilegal drepturi nepatrimoniale personale și i-au cauzat suferințe morale considerabile, este obligat să compenseze prejudicial moral cauzat în forma stabilită de legislație, prin compensație în echivalentul bănesc.

Consideră că la aprecierea importanței prejudiciului moral cauzat și determinarea mărimii reparării prejudiciului moral, este necesar de a ține cont de factorii ce condiționează gradul și caracterul prejudiciului moral cauzat și anume: gravitatea infracțiunii în comiterea căreia el a fost învinuit, durata urmăririi penale și dezbaterilor judiciare, rezonanța pe care a obținut-o în societate informația privind învinuirea și consecințele ei, natura drepturilor personale încălcate și locul acestora în sistemul de valori umane, caracterul și gravitatea suferințelor psihice.

Relevă că infracțiunea ce i-a fost incriminată după apartenența sa de calificare face parte din categoria infracțiunilor grave, ce permite a o aprecia ca una semnificativă din punct de vedere al consecințelor nefavorabile eventuale pentru dânsul ca persoană trasă la răspundere pentru săvârșirea ei.

În calitate de pedeapsă pentru infracțiunea ce i-a fost incriminată este prevăzută doar închisoarea pe un termen de până la 10 ani, și acest fapt poate fi apreciat ca o amenințare potențială reală pentru libertate și inviolabilitate personală.

Mai indică reclamantul că durata generală a urmăririi penale și a dezbaterilor judiciare a durat de la 29 septembrie 2008 până la 30 octombrie 2012, ce constituie o perioadă de timp excesivă, de patru ani în care în privința lui au fost aplicate măsuri de constrângere procesuală, care în mod esențial i-a limitat drepturile, libertățile și interesele legale.

La fel afirmă că pentru a beneficia de serviciile unui apărător în cadrul dezbaterilor judiciare și pentru a se prezenta în organele competente, a suportat cheltuieli considerabile după volum, legate de necesitatea îndeplinirii diferitelor măsuri de realizare a apărării.

În afară de acesta, rezonanța care a obținut-o în societate informația privind învinuirea și consecințele ei au dus la încălcarea naturii drepturilor personale și locul acestora în sistemul de valori umane, caracterul și gravitatea suferințelor morale pricinuite și consecințele lor pentru sănătatea, demnitatea și perspective de viață, iar informația despre cauza penală intentată în privința dânsului a figurat în mass-media și pe diferite pagini-web incluziv: (www.kp.ai/daily/24182/391400/). (point.md) „Новости” Происшествия), (old.sanatate.md/?!_ro&2=2&i=1020) ș.a.

Astfel, acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și procuraturii au provocat celor din jur o atitudine negativă față de el, scăzându-i nivelul de apreciere publică, ca membru al societății, nivelul de apreciere internă al calităților proprii, locului său în familie, societate, nivelul opiniei publice instituționale despre calitățile personale.

În urma acțiunilor ilicite din partea organelor de urmărire penală, reprezentanții cărora au răspândit informația despre comiterea infracțiunii ce i-a fost incriminată prin întreprinderi și instituții (prin intermediul interpelărilor și solicitarea diferitelor informații), i-a fost scăzut interesul public deoarece i-a fost prejudiciată reputația și bunul nume.

Una din acțiunile organelor de urmărire penală ce i-a cauzat prejudiciu moral și a crea opinia nefavorabilă în societate despre el a fost efectuarea percheziției la data de 15 octombrie 2008 în temeiul încheierii privind efectuarea percheziției din 08 octombrie 2008 în casa de locuit al dânsului și la ferma de oi a tatălui său.

Acțiuni ilegale ale organelor de urmărire penală s-au reflectat și asupra bunului nume a tatălui său, respectului și reputației, calităților morale și spirituale apreciate de cei din jur și pe care și el le apreciază.

La fel, i-a fost scăzută aprecierea publică și a calităților sale personale (morale), ca cetățean și membru al societății, ce a dus după sine la degradarea autoaprecierii interioare a calităților proprii, locului lui în familie și societate.

Consideră, că la determinarea cuantumului prejudiciului moral e necesar a ține cont atât de aspectul psiho-fiziologic al statutului său ca parte vătămată la momentul săvârșirii acțiunilor ilegale susmenționate cât și de faptul că prejudiciul moral ce i-a fost cauzat are un caracter nepatrimonial, întrucât i-a atins lumea interioară și i-a încălcat componenta psihologică.

Totodată la determinarea mărimii compensației urmează a fi apreciat și faptul că în urma acțiunilor ilegale ale organelor de urmărire penală, i-au fost cauzate suferințe morale gradul și profunzimea căror este imposibil de a i aprecia și a o exprima în echivalent bănesc.

Cu toate acestea, consideră că compensația bănească în mărime de 300 000 lei este valoare proporțională suferințelor, lezărilor și batjocurii pe care a fost nevoit să le suporte pe parcursul a 4 ani de zile.

Concomitent susține reclamantul că a suportat cheltuieli pentru a se deplasa în instanța de judecată și pentru a beneficia de asistența juridică în vederea realizării apărării lui pe parcursul întregii urmăririi penale și dezbaterilor judiciare în toate cele 3 instanțe judecătorești ale Republicii Moldova.

Astfel, în temeiul contractului de acordare a asistenței juridice pe cauză penală intentată, a achitat avocatului suma de 5 000 lei pentru apărarea intereselor în prima instanță (judecătoria Comrat), 7000 lei pentru apărarea intereselor în instanța de apel

- Curtea de Apel Cahul și 4 000 lei pentru apărare în instanța de recurs - la Curtea Supremă de Justiție.

În drept își întemeiază cerințele în baza art. art. 8, 10, 11, 1398, 1405, 1416, 1422 – 1424 Cod civil și art. art. 3, 6, 7 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Solicită în casarea din contul Ministerului Justiției al RM a prejudiciului moral în mărime de 300 000 lei și prejudiciului material în mărime de 16 000 lei, cauzat în urma acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea protocolară din 15 decembrie 2015 a fost admis demersul înaintat de Ministerul Justiției al RM cu privire la atragerea în proces în calitate de intervenient accesoriu a Procuraturii Generale a RM și a fost atrasă în proces Procuratura Generală a RM în calitate de intervenient accesoriu.

Prin hotărârea Judecătoriei Comrat din 14 iunie 2016, acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Cimpoș Gheorghii suma de 15 000 cu titlu de prejudiciu moral cauzat ca urmare a aplicării ilegale a măsurii preventive sub formă de arest și efectuării ilegale a percheziției și suma de 8 000 lei cu titlu de prejudiciu material suportat în legătură cu achitarea serviciilor de asistență juridică acordate de avocat în legătură cu examinarea cauzei penale de învinuire a lui Cimpoș Gheorghii în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal și a sumei de 250 lei cu titlu de cheltuieli de judecată suportate de Cimpoș Gheorghii în legătură cu examinarea cauzei civile, în rest cerințele au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 24 noiembrie 2016, au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova și Cimpoș Gheorghii și menținută hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare cu referire la circumstanțele cauzei au reținut prevederile art. 1405 alin. (1), 1422 alin. (1), (2), (3), 1423 alin. (1) Cod civil și art. art. 1, 3 alin. (3) alin. (1) lit. c), 6 lit. a) și 11 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998 și au remarcat că la caz pronunțarea sentinței de achitare în privința lui Cimpoș Gheorghii confirmă încălcarea drepturilor constituționale ale reclamantului la libertate, la siguranță, dreptul la viața intimă și la familie, dreptul la proprietatea privată precum și a dispozițiilor prevăzute de art. 5, 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților fundamentale și acordă dreptul lui Cimpoș Gheorghii de a pretinde la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, recunoscute prin prisma prevederilor art. 3 alin. (1) din Legea menționată.

Astfel, instanțele ierarhic inferioare ținând cont de toate circumstanțele în ansamblu, inclusiv aplicarea ilegală a măsurii preventive sub formă de arest preventiv (prin transferarea condamnatului în izolatorul de urmărire penală pe un termen de 35 de zile), efectuarea ilegală a percheziției la domiciliul lui Cimpoș Gheorghii și atragerea ilegală la răspundere penală au conchis că suma de 15 000 lei constituie o compensație echitabilă a prejudiciului moral cauzat reclamantului în urma acțiunilor ilegale a ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii.

Totodată, pronunțându-se asupra pretențiilor cu privire la repararea prejudiciului material suportat ca urmare a examinării cauzei penale intentate în

privința lui Cimpoeș Gheorghii, instanțele judecătorești au reținut prevederile art. 7 lit. e) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998 și au considerat cerințele reclamantului în acest sens parțial întemeiate.

În consecință, având în vedere dificultatea cauzei în cadrul căreia Cimpoieș Gheorghii a fost acuzat, mărimile rezonabile achitării serviciilor avocatului în RM, instanțele au conchis că suma de 16 000 lei solicitată de reclamant în contul recuperării prejudiciului material este exagerat de mare și au considerat suficient de a încasa din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiu lui Cimpoeș Gheorghii doar suma de 8 000 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat reclamantului în urma achitării serviciilor acordate de avocat în cadrul procesului penal.

Iar cu referire la prevederile art. 96, CPC, care reglementează compensarea cheltuielilor de judecată și pornind de la mărimea rezonabilă a onorariilor avocaților în RM, gradul de complexitate a cauzei civile și numărul de ședințe la care Cimpoeș Gheorghii a fost reprezentat de avocatul Aladova Anna la examinarea cauzei civile în curs de examinare, instanțele au considerat suficient de a încasa în beneficiul lui Cimpoeș Gheorghii suma de 2 500 lei în calitate de compensare a cheltuielilor suportate în urma plății cheltuielilor de asistență juridică în cadrul cauzei civile.

La data de 02 decembrie 2016, Procuratura Generală a RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral ca neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel menționând că în cadrul examinării cauzei instanța a contrar prevederilor art. 11 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr 1545 din 25 februarie 1998 care statuează că la stabilirea mărimii compensației în toate cazurile instanța de judecată se va baza pe obligație părții d ea dovedi acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, nu a luat în considerație totalitatea circumstanțelor de fapt ale cauzei și nu le-a dat o apreciere juridică corectă.

La 14 martie 2017, Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral ca neîntemeiată

În motivarea recursului recurentul a invocat că instanțele ierarhic inferioare la adoptarea soluției pronunțate au aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, nu au luat în considerație pct. 14 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 24 decembrie 2012, potrivit căruia examinarea corectitudinii procedurilor de arestare, temeinicia deciziei de reținere sau gradul de motivare al actului prin care a fost dispusă arestare urmează a fi decise în cadrul urmăririi penale și nu au ținut cont de faptul că mărimea prejudiciului moral urmează să fie proporțional cu sumele acordate de Curtea Europeană în cauze care vizează violări similare ale Convenției și are sunt îndreptate împotriva RM sau a țărilor cu un nivel de dezvoltare economic comparabil cu cel al RM.

La data de 24 martie 2017, în adresa intimatului Cimpoeș Gheorghii a fost expediată copia recursurilor declarate de Ministerul Justiției al RM și Procuratura Generală a RM cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Însă, intimatul Cimpoeș Gheorghii nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință în termenul stabilit.

Examinând temeiurile recursurilor, în raport cu circumstanțele cauzei și înscrisurile din dosar completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de către Ministerul Justiției al RM și Procuratura Generală a RM sunt inadmisibile din considerentele ce urmează.

În favoarea concluziei enunțate se reține că în conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în față completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, cu referire la recursul declarat de Procuratura Generală a RM, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de menționat acesta nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Mai mult, argumentele invocate în recurs se axează asupra fondului cauzei, constituind o reproducere a celor aduse în cererea de apel.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura

admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Procuratura Generală a RM asemenea aspecte nu se regăsesc.

Totodată cu referire la recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, reține că conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

În conformitate cu art. 434 alin. (2) CPC, termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

După cum atestă din materialele cauei și în special din procesul-verbal al ședinței instanței de apel din 24 noiembrie 2016 Ministerul Justiției al RM nu a participat la examinarea pricinii în instanța de apel, însă prin apelul declarat la 21 noiembrie 2016 au solicitat examinarea cauzei în instanța de apel în lipsă (f.d. 164-166 Vol. I).

Tot actele cauzei atestă că, prin scrisoarea nr. 2a-124/2016 din 13 decembrie 2016, instanța de apel a expedit în adresa participanților la proces, inclusiv Ministerului Justiției al RM copia deciziei motivate din 24 noiembrie 2016, care a fost recepționată de recurent la data de 15 decembrie 2016, fapt reflectat din Avizul de recepție CN din 13 decembrie 2016 (f. d. 196 Vol. I)

Cu toate acestea, însă cererea de recurs a fost depusă de către Ministerul Justiției al RM împotriva deciziei instanței de apel din 24 noiembrie 2016 doar la 14 martie 2017, respectiv, în afara termenului legal prevăzut de art. 434 CPC.

Mai mult că, recurentul Ministrul Justiției al RM nu a invocat careva motive întemeiate care ar demonstra depunerea recursului în termen, sau omiterii acestuia din motive justificate or, odată ce recurentul avea la cunoștință despre examinarea pricinii în instanța de apel și despre decizia pronunțată, fapt confirmat prin Avizele de recepție din 18 august 2016 și 31 octombrie 2016 și 01 noiembrie 2016 (f.d. 155, 172, 175, 196 Vol. I) depunând recursul peste un termen de 2 luni de la data recepționării deciziei, urma să justifice neîndeplinirea actului procesual în termenul prescris de lege.

În această ordine de idei este cert că depunând cererea de recurs împotriva deciziei instanței de apel peste un termen de peste 2 luni a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale stipulate în legislația națională.

La caz, instanța de recurs notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a deciziei judecătorești emise în instanța de apel și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Așa fiind, în speța de referință Ponomaryov vs Ucraina (3 aprilie 2008), Curtea Europeană a reiterat cu titlu de principiu general că deși, în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Curtea a admis că revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termen de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, indică Curtea, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință. În toate cazurile, instanțele interne ar trebui să verifice dacă motivele de repunere în termen ar putea justifica o ingerință în principiul autorității de lucru judecat.

Reglementări similare au fost statuate de către Înalta Curte și în cauzele Ceachir vs Moldova, Popov vs Moldova și Melnic vs Moldova, în care s-a menționat că prin neaducerea vre-unui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către părți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

Drept urmare, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv declarat împotriva unei hotărâri definitive, ar avea un efect incompatibil cu principiul securității juridice, garantat de articolul 6 din Convenție și ar încălca dreptul intimatului la un proces echitabil.

În lumina celor relevate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova ca inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), lit. b) și art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursurile declarate de către Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ion Druță

Tamara Chișca-Doneva